

URTX

V

UIT DOCUMENTS

RELACIONATS AMB OBRES

D'ORFEBRERIA DE L'URGELL

(SEGLE XVII)

Josep M. Llobet Portella

VUIT DOCUMENTS RELACIONATS

AMB OBRES D'ORFEBRERIA DE

L'URGELL (SEGLE XVII)

Josep M. Llobet Portella
Professor del Centre
Associat de la UNED de
Cervera

En un treball anterior, en què donàvem a conèixer diversa documentació del segle XVII relacionada amb la fabricació de retaules i altres obres d'art religiós destinades a poblacions de l'Urgell, ja anunciàvem que havíem exclòs les peces d'orfebreria atès que pensàvem dedicar-hi un estudi monogràfic¹. Ara, doncs, materialitzem el nostre propòsit oferint la transcripció, precedida d'alguns comentaris, de vuit documents que ens aporten informació sobre quatre creus, una custòdia, un reliquiari, un vericle i un calze que foren fets, durant l'esmentada centúria, per a diverses esglésies de les poblacions urgellenques d'Agramunt, Bellpuig, Claravalls i Tàrrega. Tots aquests documents pertanyen al Fons Notarial (FN) de l'Arxiu Històric Comarcal de Cervera (AHCC).

Agramunt

Un text del 1668 ens permet saber que el dia 12 d'abril d'aquell any foren establerts uns pactes entre l'argenter cerverí Josep Pont i Pau Alies, síndic del monestir franciscà de Sant Bonaventura d'Agramunt, per tal que l'artista esmentat fabriqués una creu de plata destinada al susdit monestir (*Document número 8*). L'obra tindria una imatge de Nostra Senyora de la Concepció en un costat del creuer i un santcrist a l'altre costat. A més, la llanterna mostraria sis sants de l'orde franciscà. L'argenter rebria el metall: cinquanta unces de plata, i 30 lliures com a pagament del seu treball.

Bellpuig

Segons un document notarial datat a Bellpuig el 10 de maig de 1626, aquell dia, el mercader Joan Alsina va fer lliurar, per mitjà del notari Francesc Gener, un vericle de plata sobredaurada que contenia una relíquia de sant Isidre a les autoritats de la població mencionada (*Document número 2*). La relíquia procedia de

Madrid i el lliurament es va fer davant l'altar major del convent de Sant Francesc.

Claravalls

La informació que tenim de Claravalls fa referència a una donació (*Document número 5*). En efecte, el dia 20 de juliol de 1637, el prevere Jaume Moragues, que era rector de Claravalls, a causa de la gran devoció que tenia envers l'església de la població, donà 30 lliures perquè fos fet un calze de plata sobredaurada. La peça, una vegada feta, seria lliurada als jurats de Claravalls i dipositada a la sagristia de l'església.

Tàrrega

Que corresponguin a Tàrrega, tenim cinc documents. El primer fou redactat el dia 11 de gener de 1621 i conté els pactes establerts entre Jeroni Carbonell, argenter de Cervera, i els capitans de la confraria de Nostra Senyora de l'Esperança, de Tàrrega, amb la finalitat que l'artista cerverí fabriqués una custòdia de plata (*Document número 1*). Un full de paper amb una versió més extensa d'aquest contracte va ser dipositat a la bossa de la coberta d'un manual notarial, però, posteriorment, es va perdre. Segons el text conservat —potser l'esborrany del contracte—, Jeroni Carbonell havia de fer la custòdia seguint una traça que ell havia presentat, la qual seria modificada en alguns aspectes a petició dels capitans de la confraria. Aquests li donarien la plata necessària —part en objectes vells, part en moneda— per tal de ser fosa i esmerçada en l'obra, la qual, una vegada acabada, seria marcada amb el contrast de Cervera o d'una altra població. La custòdia, que tindria un valor —suposem que fa referència al metall— que aniria de les 90 a les 100 lliures, seria lliurada abans de la festa de Corpus —segurament per tal de

poder ser portada durant la processó— i l'argenter rebria, pel seu treball, 63 lliures en tres pagaments.

El segon document targarí —estès el 8 de setembre de 1631— ens dóna notícia, de forma indirecta, de la fabricació d'una creu per a la confraria de la Verge Maria del Roser (*Document número 3*). Devia ser una peça molt rellevant, ja que costà l'elevada quantitat de 230 lliures. No sabem quin artista la fabricà, però sembla que fou feta aquell any 1631, segons deixa entendre el document comentat. El que sí resta clar és que la confraria targarina, per a poder acabar de pagar la creu, no trobà altre remei que vendre un censal de 50 sous anuals a la comunitat de preveres de la població.

Un altre document, aquest datat el 4 de gener de 1632, és un llarg contracte mitjançant el qual el procurador de l'argenter cerverí Andreu Teixidor concertà amb els frares del convent de Nostra Senyora del Carme de Tàrrega i el doctor Francesc Riera, també de la vila de Tàrrega, la fabricació d'una creu de plata (*Document número 4*). La peça tindria un pes equivalent al valor de 60 lliures, mostraria la marca del contrast i seria similar a la que l'argenter havia fet per als llocs del Llor i el Far. Pel treball, Andreu Teixidor rebria 40 lliures. El preu total de 100 lliures —60 per a la plata i 40 per al treball— seria satisfet d'aquesta manera: el doctor Francesc Riera en donaria 50 amb la condició que hi fossin gravades les seves armes i els frares del convent del Carme aportarien les altres 50. Si bé l'argenter disposava d'un any per a fabricar la creu, en cas que la fes abans del dia de Corpus s'aquell any 1632, hom li donaria un trentí —equivalia a 3 lliures— d'estrenes.

El quart document referent a Tàrrega també ens informa de l'elaboració d'una creu (*Document número 6*). Segons aquest text, Francesc Janer, argenter de Barcelona, el dia 28 d'octubre de 1650, concordà amb les autoritats de Tàrrega la fabricació d'una creu de plata sobredaurada destinada a l'església parroquial de la població. És qualificada de «major», cosa que fa suposar que fou una obra important. Feta segons una traça, la peça havia de pesar, aproximadament, setze marcs. L'argenter rebria, pel seu treball, 50 rals per marc de plata, o sigui, en total, 80 lliures —el doble de l'import del treball de fabricar la creu del convent del Carme— i, a més, se li donaria el valor de la plata que afegiria a la que se li havia lliurat i el cost de daurar la peça.

L'últim document, datat el 12 de febrer de 1664, és una acta notarial mitjançant la qual es deixà constància de la col·locació d'una relíquia de sant Ramon de Penyafort en un reliquiari

de plata que s'havia fabricat recentment (*Document número 7*). No coneixem l'autor d'aquesta peça d'orfebreria, però sabem que era guardada al peu de l'altar dedicat al sant esmentat que hi havia a l'església parroquial de Tàrrega.

Nòmina dels argenters

Els números remeten als documents transcrits.

Carbonell, Jeroni, de Cervera, 1.
Janer, Francesc, de Barcelona, 6.
Pont, Josep, de Cervera, 8.
Teixidor, Andreu, de Cervera, 4.

Textos documentals

1

1621, gener, 11. Tàrrega

Jeroni Carbonell, argenter de Cervera, pacta amb els capitans de la confraria de Nostra Senyora de l'Esperança de Tàrrega la fabricació d'una custòdia de plata.

AHCC, FN, Tàrrega, 8, Mateu Corcó, *Manual*, 1620-1621, paper solter.

[*Al marge esquerre:*] Està ben aprisiada en la bossa. Vide ibi.

Die dominica XI mensis ianuarii anno a nativitate Domini M DC XXI in vila Tarrege, dioecesis Celsonensis.

Sobre la fàbrica de la custòdia de la confraria de Nostra Senyora de la Esperança, en la parròchia de la present vila de Tàrrega fundada, per y entre les honorables en Joseph Viala, Pere Castelló, Joan Fàbrega y Antich Florença, capitans de dita confraria lo any present y corrent, de una part, y lo honorable mossèn Hierònim Carbonell, argenter de la vila de Cervera, de dit bisbat, de part altra, és estada feta, firmada y jurada la capitulació y concòrdia següent:

Primerament los sobre dits senyors capitans donen a fer dita custòdia al dit senyor mossèn Carbonell, la qual la haye de fer si y segons la trasa per ell donada, la qual trassa romandrà en mà y poder dels senyors capitans y ell donarà dins un mes als dits senyors capitans, y donar dita custòdia acabada bé y desentment, segons de bon artífice se pertany, ab que aye de afegir a dita trassa les coses següents, ço és, sobre les columpnes, etc., aquella per al dia de Corpus Christi primer vinent, la qual haye de ésser de vàlua de noranta fins en cent lliures, moneda barcelonesa, y ha de ésser marcada del contrast de Cervera o altra part hont y haye semblant [con]trast, y dits senyors

capitans li donaran sempre que ell vindrà y portarà dita trassa tota la plata vella que vuy tenen y la moneda que tindran per a què la reffongue y la poso en obra y també li donaran per les mans de dita fàbrica sexanta-y-tres lliures, moneda barcelonesa, ço és, lo dia que se'n durà la plata deu lliures, lo dia que portarà la custòdia trenta-tres y lo dia de Nostra Senyora de agost primer vinent vint lliures, que seran lo compliment, sens dilatió alguna, etc., y ab jurament.

Ítem lo dit mossèn Carbonell promet als dits senyors capitans de fer y fabricar la dita custòdia de assí al dia de Corpus Christi primer vinent bé y decentment, conforme lo art requereyx, y affegir a la trassa lo que dalt està dit y donar marcada dita custòdia com dalt està dit y per assò done per fermances y principals pagadors a [espai en blanc].

2

1626, maig, 10. Bellpuig

Joan Alsina, mercader de Bellpuig, fa lliurar un vericle de plata sobredaurada que conté una relíquia de sant Isidre a les autoritats d'aquesta població.

AHCC, FN, Bellpuig, 4, Francesc Gener, *Manual*, 1625-1626, paper solter.

Die dominico X maii M DC XXVI.

Lo senyor Joan Alsina, mercader de la vila de Bellpuig, a entregat y liurat per mossèn Francesch Janer, notari de dita vila, una relíquia de Sant Isidro, la qual aportà de Madrid junt amb un vericle de plata sobredaurat d'or ab un crestall en mig, y dins del crestall stà la santa relíquia, y l'a entregada y liurada en mans de mossèn Anthoni Borràs, com a capellà major de la sglésia parrochial de Sant Nicholau de la dita vila, y en mans de Rafel Calbís, balle, Francesch Girart, Joseph Fàbregues y Joan Granyó, lo present any pahers de dita vila, y en mans del senyor Francesch Jover, doctor en medesina, metge de la present vila, Jolià Cornellana y de Andreu Segarra, pagès de lvars, majoral de la confraria de Jesuchrist, liurada dins la iglésia del convent, al peu del altar major de dit convent de Sant Francesch. Testes Antoni Joan, pagès, et Joan Copons, ferrer, ac Vilalta.

3

1631, setembre, 8. Tàrrega

Els capitans de la confraria de la Verge Maria del Roser de Tàrrega venen un censal de 50 sous anuals als capitans de la comunitat de preveres d'aquesta població per tal de poder

pagar una creu que val 230 lliures.

AHCC, FN, Tàrrega, 10, Vicenç Riera, *Manual*, 1630-1631, paper solter.

Dictis die et anno Tarregae.

Los magnífichs senyors Joan Batista Roig, Macià Camats, Pere Joan Falcó y Jaume Torres, capitans lo any present de la confraria eo confraternitat de la Verge Maria del Roser en la iglésia parrochial de la present vila de Tàrrega instituïda y fundada, en los dits noms, atenen y considerant que per pagar la fàbrica de una creu de cost 230 lliures per obs de dita confraria, la qual creu se determinà en lo capítol de dita confraria als [espai en blanc] de agost proppassat, y també que per pagar dit preu falten a dita confraria 50 lliures y se determinàs en altre capítol celebrat als 28 de agost proppassat, y com per pagar-les no hajan trobat ninguna via, modo ni manera per dita confraria menys danyós que per la venda infrascrita, per tant venen als reverents senyors Joseph March, capità lo any present de la venerable comunitat de preveres de dita vila de Tàrrega, juntament ab lo doctor Jaume Santacana, absent, y mossèn Antoni Colberó quòndam, difunt, 50 sous anuals, etc., pagadors lo dia present, comensant la paga del dia present, etc. Lo preu és 50 lliures, etc. Fiat cum debitis clausulis [...].

Testes sunt Hierònym Bordrius y Matià Soler, de Tàrrega.

Item apocha de recepto [...].

4

1632, gener, 4. Tàrrega

El procurador d'Andreu Teixidor, argenter de Cervera, concerta amb els frares del convent de Nostra Senyora del Carme de Tàrrega i el doctor Francesc Riera, també de Tàrrega, la fabricació d'una creu de plata.

AHCC, FN, Tàrrega, 12, Marc Domènech, *Manual*, 1631-1632, f. 5 v.

[*Al marge esquerre:*] Lo Carme ab Teixidor. Fides.

Die dominica quarta ianuarii M DC XXXII in monasterio Beatae Mariae de Monte Carmello Tarregae.

En nom de nostre senyor Déu Jesuchrist y de la gloriosa e humil verge Maria, mare sua, sia. Amén.

Per y entre los reverents pares fra Agustí de Çaportella, prior del monastir y convent de Nostra Senyora del Carme de la vila de Tàrrega, fra Miquel Vilallonga, fra Joan Vila, fra Ciril-lo Maria, fra Archàngel Coletes, sacerdots, fra Àngell Mallabou, curiste, fra Antoni Miralles y fra Francesch Barraca, tots religiosos

conventuals del dit monastir y convent de Nostra Senyora del Carme de Tàrrega, convocats y congregats en la selda prioral de manament de dit pare prior, precehint lo toch de una campaneta com se acostuma, essent-hi la major part y més de les dos parts de les tres dels conventuals de dit monastir, en nom de dit monastir y convent de Nostra Senyora del Carme, e lo magnífich micer Francesch Riera y Gorchs, en drets doctor, de la present vila de Tàrrega, de una part, e lo magnífich Bertomeu Ramon, doctor en medicina, de la vila de Cervera, procurador per a estes coses llegalment constituït y ordenat per lo honorable Andreu Teyxidor, argenter, de la vila de Cervera, segons conste de sa procura conste en poder del discret Jaume Ramon, notari públich de Barcelona, als 27 de novembre 1631, en dit nom, de part altra, per rahó y ocasió de les coses avall scrites és estada feta, pactada, fermada e jurada la capitulació y concòrdia avall escrita y següent:

Primerament és estat tractat y concordat entre les dites parts que lo dit senyor doctor Bertomeu Ramon, en dit nom, sia tingut y obligat, segons que en lo present se obligue, en fer y fabricar una creu de plata de pes de xexanta lliures, plata neta y marcada, si y conforme ne a feta una per los llochs del Llor y del Far, la qual age de donar feta y fabricada y a punt dins de un any, contador des del dia que rebrà cinquanta lliures barsalonesses que lo dit micer Francesch Riera promet donar per ajuda de costa de la fàbrica de dita creu, en la qual entre les dites parts age de posar y esculpir e gravar les armes de dit doctor micer Riera, si y conforme lo patró se li donarà ab un paper, per la fàbrica y manufactura de la qual creu lo dit monastir y convent y lo dit doctor micer Riera agen de donar y pagar a dit doctor Ramon, en dit nom, eo a dit son principal xexanta lliures, moneda barsalonessa, ab la forma y ab los pactes en lo[s] capítol[s] subsegüents espasificadors.

Ítem lo dit micer Francesch Riera convé y en bona fe promet de que donarà y pagarà per ajuda de costa de la fàbrica de dita creu cinquanta lliures barsalonesses ab esta forma, so és, que en paga y satisfacció de aquelles y al dit efecte, ab tenor del present capítol, done, asigne y consigne a dit Andreu Teyxidor, argenter, encara que absent, y al dit doctor Bertomeu Ramon, assí present y acceptant, cinquanta lliures barsalonesses de aquelles cinquanta-sis lliures o altra major quantitat li deu la senyora Anna Maria Moyxó, viuda, residint en la ciutat de Barsalona, en descàrrech del preu del arrendament de una cassa li té arrendada dit micer Riera situada dins la ciutat de Barsalona, devant la iglésia de Sancta Anna, ab acte pres per Magí Salvador, notari de

Barsalona, als [*espai en blanc*] de abril de 1630, per la cobransa de la qual quantitat sedeyx y transfereyx a dit Teyxidor y a qui ell voldrà totes ses forces, veus, drets y actions sues en virtut de les quals pugue dit Teyxidor y qui ell voldrà demanar, exegir, cobrar y aver de dita senyora Moyxó les dites cinquanta lliures y, en dit cas, pugue fer y firmar qualsevol àpoques, albarans, absolutions, diffinitions y remissions o altres cauteles assí ben vistes per les dites quantitats rebrà, exposar, reclamar, instar exsecutions y finalment fer y exercir totes y qualsevol coses per la cobransa de dites cinquanta lliures, si y conforme dit doctor micer Riera fer podrie ans de la present consigna, dient y entimant a dita senyora Moyxó y altres persones que a la sulució de dites cinquanta lliures obligades se troben aquelles paguen a dit Teyxidor per al efecte sobre dit o a qui ell voldrà y no a altra persona, exí com les avien de pagar a dit doctor micer Riera, altra entima no aguardada, no entenen per pacte exprés estar de avicció a dit Teyxidor de dites cinquanta lliures sinó que aquelles cobre ab les mateyres forces y actions que ell té contra dita senyora Moyxó, les quals desobre per al dit efecte li té sedides y transferides, y exí o firme y jure.

Ítem ab altre capítol los dits reverents pares prior y demás dalt anomenats, en nom de dit monestir y convent, y en bona fe, prometen de que donaran y pagaran a dit Andreu Teyxidor o qui ell voldrà cinquanta lliures barsalonesses, so és, deu a compliment de la plata a de pesar la dita creu acabada conforme desobre està dit y les restans quoranta lliures per la manufactura y mans de dita creu, les quals li prometen donar y pagar ab esta forma, so és, lo dia donarà la creu acabada, lliurada dins lo dit convent, trenta lliures, so és, deu lliures a compliment de les xexanta del pes de la plata de dita creu y vint lliures a bon compte de les quoranta se li prometen donar per les mans, y les restans vint lliures a compliment de dites quoranta dins sis messos contadós del dia aurà lliurada dita creu al dit convent.

Ítem és estat pactat y concordat entre dites parts que lo dit Andreu Teyxidor sie tingut y obligat, segons que ab lo present dit doctor Ramon en llur nom se obligue, en adobar a ses propis gastos tots y qualsevol defectes se aguessen de adobar en dita creu, axí per no estar aquella segons art com perquè se espallàs o rompés en aquella, dins un any après la aurà lliurada y no altrament.

Ítem és tractat y concordat que en cas que lo dit Andreu Teyxidor volgués donar la dita creu acabada al dit convent la vigília de Corpus pròxim vinent, no obstant que per dit efecte tingue un any, que, encontinent la age lliurada, acabada bé y degudament ab la forma sobre dita,

al dit monestir y convent per la vigília de Corpus, ultra de les dites quoranta lliures de mans, li agen de donar per les diligències de estreunes un trentí.

Et ideo nos dictae partes laudantes, etc., convenimus et bona fide promittimus una pars nostrum alteri et nobis ad invicem et vicisem quod praecerta capitula et omnia et singula in eis et quolibet eorum contenta et specificata, prout ad utranque partem nostram pertinent et spectant seu illius interesse concernunt, attendemus, complebimus et observabimus sine dilatione, etc., et cum salario procuratoris quinque et decem respective solidorum, ultra quos missiones, etc., super quibus, etc. credatur, etc., promittimusque non firmare ius, pena est sexaginta solidorum barchinonensium, de qua tertium curiae, etc., et duae partes residuae, etc., quae pena, etc., quoties, etc., quos soluta, etc., et nihilominus, etc., et ut tutius, etc. Ego dictus Bartholomeus Ramon nomine proprio, constituens me fideiussorem et principalem solutorem praedicto Andrea Texidor, convenio et bona fide promitto quod una cum eo vel sine tenebor ad dicta omnia et singula per me ipsum nomine ipsius principalis promissa et stipulata. Et pro his complendis, etc., obligamus pars parti ad invicem scilicet dicti reverendi patres superius nominati dictis nominibus bona et iura dicti monasterii et conventus et ego dictus Ramon bona et iura mea dictique principalis mei mobilia, etc., renuntiantes quantum ad haec beneficio novarum, etc., et epistolae, etc., et consuetudini Barchinone loquenti, etc., et ego dictus Bartholomeus Ramon nomine proprio renuntio legi sive iuri dicenti quod prius conveniatur principalis, etc., et alii dicenti quod sublato principali, etc., et omnes foro nostro proprio dictique principalis mei, etc., submittentes, etc., vel alterius, etc., cum posse variandi, etc., et omni alii, etc. Et ut dicta, etc., iuramus omnes dictis respective nominibus, etc., haec igitur, etc. Actum, etc. Firmamus et iuramus, etc.

Testes sunt Iosephus Viala, agricola, Berengarius Cormall, telarum botigerius, et discretus Matheus Corcó, notarius dictae villae Tarregae, qui vice et loco ac tanquam substitutus mei Marci Domènech, notarii infra scripti, praemissis interfuit et firmas praedictas recepit.

5

1637, juliol, 20. Claravalls

Jaume Moragues, rector de Claravalls, dona a l'església de Sant Salvador d'aquesta població 30 lliures per a fer un calze de plata sobre daurada.

AHCC, FN, Tàrraga, 13, Jacint Maià, *Manual*, 1636-1637, f. 256 v.

[*Al marge esquerre:*] Donatió.
Die XX iulii anno a nativitate Domini M DC XXXVII in castro de Claravalls, dioecesis Urgellensis.

Lo reverent mossèn Jaume Moragues, prevere y rector de Claravalls, per la molta devotió té a la yglésia de dit lloch de Claravalls, done entre vius a la yglésia de Sanct Salvador del dit lloch de Claravalls trenta lliures, moneda barçalonesa, per a fer un calze de plata dorat, volent que aquell estigue en la sacristia de dita yglésia, lliurant aquell en mans dels jurats del dit lloch de Claravalls, lo qual calze faran fer los marmessors de dit senyor rector, tenint facultat dits marmessors de afegir-hi alguna cosa, ademés de dites trenta lliures, si serà menester. Et promissit et iuravit praedictam donationem habere rattam et non revocare nulla ratione seu causa et obligavit omnia et singula bona sua, mobilia et immobilia, etc. Renuntiavit omni iuri contra praedicta venienti. Fiat ut decet in extractione iuxta stylum notarii infra scripti.

Testes sunt reverendi Maginus Gassol, presbyter et rector loci de Tornabous, et Sebastianus Copons, presbyter in ecclesia parrochiali villae Tarregae beneficiatus.

6

1650, octubre, 28. Tàrraga

Francesc Janer, argenter de Barcelona, concordia amb les autoritats de Tàrraga la fabricació d'una creu de plata sobre daurada.

AHCC, FN, Tàrraga, 13, Jacint Maià, *Manual*, 1649-1650, f. 273.

[*Al marge esquerre:*] Capitulatió.
Dicto die 28 octobris 1650 Tarregae.
En nom de Déu.

De e sobre la fàbrica de la creu major de plata de la parrochial iglésia de la present vila de Tàrraga per y entre lo molt reverent senyor Pere Goget, degà, los magnífichs senyors Pere Onofre Monfar, Salvador Gavalrà, Balthezar Terez y Jacinto Calbís, pahers de la present vila, y mossèn Thomàs Texidor y mossèn Joseph Vergonyós, candeler, obrés, de una, y lo senyor Francesch Janer, argenter de la ciutat de Barcelona, de part altra, s'és firmada la capitulació següent:

Primo lo dit senyor Francesch Janer promet fer [y] perfitionar la creu, conforme la traça, de

assí al dia de Nadal pròxim venidor y daurar aquella dins dit temps.

Ítem los senyors pahers li an de donar, segons que hara de present li donen, onse marchs, quatre onses y mitja, de plata, la demés faltará bestraurà dit senyor Janer fins a setse marchs, poch més o manco, y així la plata faltará y lo [que] serà menester per a dorar-la y les mans, que seran sinquanta reals per march de fer-la y dorar-la, lo y pagaran ab dos iguals pagues, és a saber, la primera a Sancta Maria de agost pròxima y l'altra de Sancta Maria de agost pròxima a un any immediadament següent.

Ítem dit Janer, argenter, firme àpocha de dit onse marchs, quatre onses y mitja, de plata als dits senyors degà, pahers y obrés sobre dits, rebuda pesada a ses voluntats. Et ideo, etc.

Testes sunt Andreu Amat y Joan Pau Oller, corders, tots de Tàrrega. Falte Calbís.

7

1664, febrer, 12. Tàrrega.

Josep Soler, notari de Tàrrega, a petició dels capitans de la confraria de Sant Ramon de Penyafort de la mateixa població, deixa constància de la col·locació d'una relíquia del sant esmentat en un reliquiari de plata fabricat recentment.

AHCC, FN, Tàrrega, 15, Josep Soler, *Manual*, 1663-1664, f. 65 v.

Dicto die Tarregae.

Presente et ad haec vocato ac etiam requisito me Iosepho Soler, auctoritatibus apostolica atque regia notario publico villae Tarregae, Coelsonensis dioecesis, infra scripto ac presentibus etiam videntibus et audientibus magnifico domino Raymundo Jover, iuris utriusque doctor, Petro Paulo Esteve, sartore, Petro Ioanne Sentemasses, studente, Ioanne Grana, iuvene, chirurgo, et Silvestro Vegé, cultore, omnibus in dicta villa Tarregae habitatoribus, pro testibus ad ista vocatis specialiter et assumptis, reverendus pater frater Iosephus de Averó, subprior et presidens (propter absentiam reverendi patris prioris) monasterii seu conventus Beatae Virginis Mariae de Monte Carmelo, extra et prope menia eiusdem villae aedificati, constitutus personaliter coram illustri et admodum reverendo domino Antonio Codina, utriusque iuris doctor, canonico sanctae ecclesiae cathedrae Coelsonensis et pro illustribus et

admodum reverendis dominis decano et capitulo Coelsonensis (sede vacante) in spiritualibus et temporalibus officiali et vicario generali, personaliter intus ecclesiam parochialem Beatae Mariae dictae villae Tarregae (illam visitante) et ante altare Sancti Raymundi de Penyafort (super quo posita erant quatuor candelabria cum singulis cereis accensis) reperto et adiuvento, qui quidem reverendus pater frater Iosephus de Averó, subprior et presidens prefatus, ad instantiam et requisitionem Iacobi Esquerrer, caligarii, et Mathei Cisteró, sartoris, hoc currenti anno capitaneorum devotae confratriae dicti Sancti Raymundi, eidem illustri et admodum reverendo domino officiali et vicario generali obtulit et in suis propriis manibus tradidit, posuit et liberavit una relíquia del dit gloriós sant Ramon de Penyafort, que és un osset de la llargària de una unglà y de menor amplària, asserint y afirmant en sa bona fe y paraula de sacerdot y en virtut del jurament per ell prestat a Déu, nostre senyor, y a sos quatre sants evangelis ab ses mans sobre son pit corporalment tocats, que lo dit osset és aquell per aquell mateix que lo reverent pare fra Thomàs Roig, prevere, procurador del convent de Sant Ramon de Penyafort, en presència del il·lustre senyor Luys de Carreres, donsell, y dels capitans de dita confraria de Sant Ramon, als 27 del mes de decembre proppassat li entregà en ses mans en lo dit monestir de Nostra Senyora del Carme, asserint y afirmant ésser dit osset relíquia del dit gloriós sant Ramon de Penyafort, de la qual entrega llevà y continuà acte lo dit Bonaventura Meyà, notari públic de la present vila, lo qual osset després ansà fins al die present ha tingut ben custodit y guardat en lo sacrari de dit convent. La qual relíquia eo osset dit il·lustre senyor official y vicari general ha pres en sas mans y aquella ben mirada y regoneguda y vist lo acte de la entrega de aquella dalt referit, seguint en estes coses lo vot, parer y consell del dit pare fra Joseph de Averó, subprior y president predit, dels reverents senyors Francesch Andreu, prevere de la ciutat de Solsona, son secretari, per los actes de visita assump, Bonaventura Monfar y Jaume Torres, preveres y beneficiats en la dita iglésia parroquial de dita y present vila de Tàrrega, en conformitat de la disposició del sagrat consili de Trento sobre la aprobació de les relíquies, de sas pròpies mans ha posat dita relíquia o osset del benaventurat sant Ramon de Penyafort en lo reliquiari de plata per dit efecte fabricat, recòndit y guardat al peu del altar de dit Sant Ramon, dient y declarant ser dita relíquia del dit gloriós sant Ramon de Penyafort y ser aquella digna de tota veneració y culto y com ha relíquia del dit gloriós sant Ramon de Penyafort ser tinguda, reputada y venerada, lloant, aprobant, ratificant y confirmant, ab tenor del present acte, la

aprobació feta per lo reverent senyor Lluch Nadal, prevere, rector y degà de dita y present vila, en virtut de commissió expressa, de altres dos relíquies de dit gloriós sant Ramon de Penyafort, que són un osset molt petit y un trosset de la capa ab la qual dit gloriós sant Ramon passà lo mar, posadas ja en dit reliquiari y de nou reconegudas, dient y afirmant ser aquelles dignes de la mateixa veneració y culto, posant en totes les predites coses sa auctoritat y decret. De quibus omnibus et singulis supra dictis sic ut praemititur actis, dictis, gestis atque secutis dicti Iacobus Esquerrer et Matheus Cisteró, capitanei prefati petierunt et requisiverunt instrumentum retineri et confici ac ipsis et aliis cuia intersit fieri, dari atque tradi unum et plura per me prae et infra scriptum notarium ad habendum de praemissis memoriam in futurum. Quae fuerunt acta et in modum praedictum sequuta in dicta villa Tarregae, Coelsonensis dioecesis, anno, mense, die ac loco praedictis, presente me dicto notario prae et infra scripto ac presentibus testibus supra nominatis ad ista vocatis specialiter et assumptis prout superius continetur.

8

1668, abril, 12. Cervera

Josep Pont, argenter de Cervera, pacta amb el síndic del monestir de Sant Bonaventura d'Agramunt la fabricació d'una creu de plata.

AHCC, FN, Cervera, 103, Joan Montaner, *Manual*, 1667-1668, f. 267 v.

Die XII aprillis M DC LXVIII.

Sobre la fàbrica de la creu fahedora se ha pactat entre les parts infrascriptes los pactes infra-scrits y següents:

Primerament mossèn Joseph Pont, argenter de la present vila de Cervera, per quant baix ab altre capítol lo senyor Pau Alies, negociant de la vila de Agramunt, com ha síndich del monestir y convent de Sant Bonaventura, orde del seràphich pare sant Francesch, ab los terminis y pagues en aquella exprimidas, li prometrà donar y pagar per son treball y mans trenta lliures barceloneses, per ço convé y en bona fe promet al dit senyor Alies, com ha síndich predit, present, que dins tres mesos del dia li entregará la plata en avant comptadors farà una creu a obs de dit convent de plata en lo modo y forma següent, ço és, una creu los braços sens cresteria però la planxa sessellada, la llanterna de dita creu ab sis cantelles y sis sants del orde y lo canó llis y costaneres també llises, al crusero a la una part una imatge de Nostra Senyora de la

Conceptió y a la altra part un christo, la plata de la qual creu ha de ésser de pes de sinquant onses, la qual dins dits tres mesos donará feta y acabada ab la perfectió deguda segons requereix a fer-se, y, si passats dits tres mesos que tindrà tota la plata no tindrà acabada dita creu, que en tal cas promet restituir la plata li hauran donat y lo que haurà rebut per rahó de ses mans y treball, ab facultat de que dit senyor Alies la pugue fer fer a altre, y, si acàs ne pagarà més de dites trenta lliures, lo y pagarà, per lo que ne obligue al dit senyor Alies, en dit nom, tots sos béns y ab jurament, llargament, e lo dit senyor Alies, com ha síndich predit, convé y en bona fe promet a dit mossèn Joseph Pont que per ses mans y treball de dita creu li donará y pagarà trenta lliures d'esta manera, ço és, per tot lo dia present deu lliures y les restants vint lliures immediatament que dit mossèn Joseph Pont aurà acabat y fet la entrega de dita creu, per lo que ne obligue los béns, rèddits y emoluments de dit monestir y convent, no entenen obligar sos béns propis com en assò tracten negoci alieno, y ab jurament, llargament.

Testes sunt Iosephus Cabeça, scriptor, et Iacobus Castelló, iuvenis, rastiarius, Cervariae.

[Al marge esquerre:]

Die 21 februarii 1681 fuit huiusmodi instrumentum, de voluntate et in presentia Francisci Pejoan, ferri fabri ville Cervarie, procuratoris ad infra scripta legitime constituti et ordinati a reverendo patre fratre Petro Dols, ordinis Sancti Iohannis Hierosolimitani, etc., uti sindico collegii Divi Bonaventure, ordinis seraphici patris Sancti Francisci de observansa, extra menias ville de Agramunt instituti, prout de eius posse constat penes dictum Mateum Betesà, notarium dicte ville, die 21 novembris proxime elapsi pro [...] notarii suis cum litteris manuque et signo suis subscriptis et subsignatis fidem facit, cancellatum et annullatum ita et taliter, etc.

Testes sunt Isidrus Colom, agricola loci de Llindàs, et Iohannes Font, rastiarius, ac Teodorus Roca, scriptor, Cervarie, qui licet, etc.

Nota

¹ Josep M. LLOBET I PORTELLA, «Retaules i altres obres d'art de l'Urgell (segle XVII)», *Urtx*, 10 (1997), pàgs. 143-155.